Престъпни схеми, правна квалификация и доказване

Обучението развива компетентности за разпознаване на финансови и стопански престъпления, анализ на икономическата логика на престъпните схеми и обоснована правна квалификация. То свързва наказателноправния анализ с гражданското, търговското и данъчното право, счетоводните данни и финансовото профилиране.
Основен акцент е установяването на действителните отношения зад договорите, документите и паричните операции: кой взема решенията, кой контролира имуществото, как се разпределят икономическата изгода и рискът и кои действия причиняват съставомерния резултат.

Целева група: съдии, прокурори, следователи, адвокати, служители в специализирани администрации за противодействие на финансови и стопански престъпления и представители на бизнеса. Задачите се адаптират към професионалните функции на участниците, включително разследване, правна защита, административен контрол, управление на имущество и разпознаване на престъпни посегателства срещу предприятието.
Брой участници: 20–30 души.
Продължителност: 9 тематични модула по 90 минути - общо 13 часа и 30 минути съвместна работа, без почивките и самостоятелната подготовка. Програмата може да се провежда като цялостен курс или чрез специализирани тематични обучения с допълнителна практическа работа по избрани модули.

Цел на обучението
Участниците развиват умения за разграничаване на престъпната дейност от оправдания стопански риск, договорното неизпълнение и административните нарушения; проследяване на правните и икономическите ефекти на свързани сделки; установяване на действителните участници и индивидуалния им принос; определяне на вредата и причинната връзка; квалифициране на комплексни схеми и изграждане на доказателствени стратегии.
Обучението подпомага и избора на приложими способи за защита на увредените лица и възстановяване на имуществото, както и взаимодействието между юристи, икономисти, контролни органи и вещи лица.

Съдържание на отделните модули

Модул 1. Стопанската дейност като среда и обект на престъпно посегателство

Основни процеси и фактори на финансовата и стопанската престъпност. Икономически цели, механизми и последици на престъпните схеми. Връзки между законна стопанска дейност и престъпни операции, включени в нея.
Разграничаване на престъплението от неблагоприятния стопански резултат, оправдания стопански риск, управленската грешка и гражданскоправното неизпълнение. Оценка на решенията според информацията и възможностите към момента на вземането им.
Практическата работа включва съпоставка на сходни стопански ситуации с различно правно значение и определяне на фактите, необходими за разграничаването им.

Модул 2. Престъпно увреждане на предприятия, фондове и кредитори
Безстопанственост, сключване на неизгодни сделки, длъжностни и присвоителни престъпления, измами и престъпления против кредиторите. Разграничаване на приложимите състави според качеството на дееца, източника на задълженията му, изпълнителното деяние, формата на вината и причинения резултат.
Механизми за извеждане на активи, необезпечено или привидно кредитиране, създаване на фиктивни задължения и прехвърляне на икономическия риск. Значение на решенията на колективни органи и разпределението на управленските и контролните функции.
Установяване на момента на настъпване и размера на вредата. Разграничаване на съставомерната щета от други икономически загуби и от вредите, подлежащи на гражданскоправно обезщетяване.

Модул 3. Гражданскоправни и търговскоправни механизми в престъпните схеми
Използване на договори, представителство, посредничество, обезпечения и преобразувания на търговски дружества за създаване на привидна законност или прикриване на действителните отношения.
Наказателноправно значение на действителността и изпълнението на сделките, представителната власт, симулацията и свързаността между участниците. Разграничаване на формалния носител на права от лицето, което фактически управлява дейността или получава облагата.
Възможности за гражданскоправна защита и съотношение с наказателното производство. Практическите задачи проследяват вериги от сделки и разместването на права, имущество и риск между участниците.

Модул 4. Данъчни престъпления и неправомерно получаване на бюджетни средства
Данъчните правоотношения като обект на престъпно засягане. Разграничаване на данъчно задължение, данъчна основа, данъчен кредит и неправомерно получена бюджетна сума.
Субект на престъплението и значение на фактически изпълняваните функции. Роли на управители, представители, счетоводители и други участници. Форми на изпълнителното деяние, довършеност и субективна страна.
Значение на действителността на стопанската дейност, счетоводните документи и декларираните обстоятелства. Установяване на размера и причинната връзка. Съотношение между данъчното установяване и събиране, наказателното производство и претенциите за обезщетяване.

Модул 5. Комплексни схеми и конкуренция на правни квалификации
Съчетаване на данъчни, стопански, длъжностни, документни и присвоителни престъпления и измами. Разграничаване на привидни и действителни съвкупности. Продължавана престъпна дейност, съучастие и посредствено извършителство.
Пирамидални измами, вериги от посредници, фиктивни кредитори и длъжници, прехвърляне на дейност и активи между свързани лица. Разпознаване на икономическия механизъм и индивидуализиране на участието при формално разпределени функции.
Участниците структурират фактите по лица, действия, време и имуществени последици, сравняват възможни квалификации и определят необходимите допълнителни доказателства.

Модул 6. Изпиране на пари и връзка с предикатната престъпна дейност
Разпознаване на операции с имущество с престъпен произход и разграничаване на изпирането от предикатното престъпление. Значение на преобразуването, прехвърлянето, използването и прикриването на имуществото.
Проследяване на връзката между финансовите и стопанските престъпления и последващите операции с получените средства. Разграничаване от вещно укривателство, нарушения на финансовите режими и други близки престъпления.
Доказване на произхода на имуществото и субективното отношение на участниците. Особености при електронни плащания, виртуални активи и операции през множество дружества и юрисдикции. Модулът свързва общата програма със специализираното обучение по изпиране на пари.

Модул 7. Финансово профилиране и паралелно финансово разследване
Цели, етапи и методи на финансовото профилиране. Установяване на доходи, активи, задължения, разходи, фактически контрол и икономически връзки между лицата.
Съпоставка на счетоводни, банкови, договорни и регистърни данни. Разграничаване на документалното от действителното движение на имущество. Откриване на несъответствия и формулиране на проверими версии за произхода, движението и предназначението на средствата.
Процесуално значение и граници на финансовия профил. Използване на резултатите за насочване на разследването, установяване на имущество и подготовка на искания за обезпечаване и отнемане.
Практическата работа включва финансова хронология и карта на имуществените връзки по казус.

Модул 8. Международни схеми и защита на финансовите интереси на Европейския съюз
Трансгранични данъчни и финансови схеми, верижни измами с ДДС, използване на дружества и посредници в различни държави и операции с публични и европейски средства.
Значение на националните различия в правните режими и на практиката на Съда на Европейския съюз. Определяне на компетентните органи, взаимодействие с Европейската прокуратура и използване на способите за международно сътрудничество.
Получаване и проверка на доказателства от други държави, проследяване и обезпечаване на имущество. Съпоставка между изпирането на пари и финансирането на тероризъм според произхода, предназначението и движението на средствата.

Модул 9. Доказателствени стратегии и структурирана симулация
Определяне на предмета на доказване според конкуриращите се квалификации. Работа с договори, счетоводни документи, банкови операции, електронна кореспонденция и данни за управленски решения.
Подготовка на счетоводни, финансово-икономически, оценителни и други експертизи. Формулиране на конкретни задачи, проверка на изходните данни и оценка на заключенията. Разграничаване на експертните изчисления от правните изводи за вредата, причинността и отговорността.

В структурирана симулация участниците работят по сложна схема с разпределени професионални роли. Представят квалификация, доказателствен план и възможни действия за защита на увредените интереси. Обсъждат се пропуснатите факти, алтернативните решения и достатъчността на аргументите.

Методика

Интерактивна визуализирана лекция, серии бързи въпроси, анализ на съдебна практика, индивидуална и групова работа по казуси, дискусии по предварителни въпроси, структурирана симулация и обмен на професионален опит.
Казусите обединяват наказателноправни, гражданскоправни, данъчни и икономически въпроси. Участниците получават договори, финансови данни и други материали, които анализират съвместно. Допълнителни факти се предоставят според избраните действия и поставените въпроси. Преподавателската обратна връзка проследява връзката между фактическите констатации, икономическото им обяснение и правните изводи.
При смесени групи задачите позволяват съпоставка на гледните точки на правосъдието, контролните администрации, защитата и бизнеса. Професионалните роли се разграничават, като се изгражда общо разбиране за необходимите данни и качеството на анализа.

Самостоятелна подготовка и оценка на напредъка

Предварителният въпросник установява професионалния опит, затрудненията и конкретните въпроси на участниците. Предоставят се писмени материали, съдебни актове и задачи за самоподготовка.
Напредъкът се оценява чрез работата по казусите и заключителната симулация. Основните критерии са точност на фактическия анализ, разграничаване на приложимите правни режими, обоснованост на изчисленията и доказателствените искания и качество на мотивираните решения.

Профил на лекторите

Екипът включва двама изследователи на съдебна практика по наказателни и граждански/търговски дела с поне 10-годишен опит, специализирани в обучението на посочената целева група по описаната методика; един криминолог с компетентност в изследването на процесите и факторите на финансовата и стопанската престъпност и финансовото профилиране; и един икономист.

Всяко конкретно обучение се разработва след проучване на обучителните потребности и ресурси на групата. Тематичните акценти, сложността на казусите и организацията на работата се съобразяват с професионалния състав на участниците и с актуалното законодателство и съдебна практика.

28 Октомври 2015